

FODRÁSZOK ÉS BORBÉLYOK

SZAK KÖZLÖNYE

ÉRDEKEINK

A budapesti borbély, fodrász és parókakészítő ipartestület, a budapesti borbély és fodrász betegsegélyező és temetkezési egyesület, a budapesti fodrász és borbély társaskör s a budapesti fodrászsegédek betegsegélyező pénztárának hivatalos közlönye.

Szerkesztőség: V. ker., Dorottya-utca 13. sz. a.	Előfizetési díj: Egész évre ... 4 frt. Félre ... 2 frt. Negyed évre ... 1 frt. Egyes szám ára 20 kr. (Kapható a kiadóhivatalban.)	Kiadóhivatal: IV. ker., Calvin-tér 1., földsz. 2.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez (V. ker., Dorottya-utca 13. sz. a.) ezüzendők.	Megjelenik minden 1-én és 15-én.	Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal, Haasenstein és Vogler (Jaulusz és társa) V., Dorottya-utca 9. és Eckstein Bernát V., Fűrdő-u. 4.

— Az ipartestület tagjai a lapot díjmentesen kapják. —

A második országos borbély- és fodrász-kongresszus

1896. augusztus 18-án és 19-én délután az új városház közgyűlési termében tartott tanácskozásainak gyorsírói feljegyzések után készült szószerinti jegyzőkönyve.

Gyorsírta: A milleniumi kongresszusok gyorsíródája (Kossuth Lajos-u. 15). Vezető: *Mezősi Vilmos*.
(Folytatás.)

Réthly Árpád: T. kongresszus! Miután a bérletjegyeket, a melyek feltétlenül ártanak iparunknak, véglegesen eltörölni nem lehet, én a kérdést olyképp szeretném megoldani, hogy közös elhatározással mondjuk ki, hogy vasárnap és ünnepnapokon bérletjegyeseket nem szolgálunk ki. (Élénk helyeslés) A bérletjegyeket egészen eltörölni, mint a multban a tapasztalat bizonyította, nem lehet.

Német Nándor: T. kongresszus! Én Pozsonyból oly megbizással jöttem, hogy indítványozom ennek a tárgynak a napirendről való levételét, mert a bérletjegyeket eltörölni nem lehet. Mindenkinek jogában van oly árért dolgozni, a mennyiért akar, és mi szaktársainkat nem kényszeríthetjük arra, hogy mennyiért dolgozzanak és mennyiért ne dolgozzanak.

Grosz Lambert elnök: Én azt indítványozom, hogy a kongresszus kérje fel a budapesti ipartestületet arra, hogy intezzen kérdést az ország és a főváros borbély- és fodrászmestereihez, oly irányban, hogy óhajtják-e a bérletjegy-rendszer fentartását, avagy azt meg akarják-e szüntetni? és a beérkezett válaszok után telessünk majd lépéseket ebben a kérdésben.

Schwing Henrik: T. kongresszus! Én a pécsi fodrászok — szám szerint 32 szaktársam — nevében megbizást kaptam, hogy ezen a kongresszuson indítványozzam a bérletjegyek eltörölését; a mit ezennel meg is teszek.

Lambing Jakab (Kispest): Határozottan ellenzem a bérletjegyek eltörölését, mert vannak hivatalnokok, a kik fizetésüket csak elsején kapják meg és a kik elsején válthatják meg a jegyüket az egész hónapra.

Hogyha a bérletjegy eltörlését mondjuk ki, ártunk iparunknak, mert ezek a hivatalnokok esetleg nem keresnek fel bennünket.

Eöri János nem fogadja el Réthly Árpád indítványát, mert azt nem tartja kivihetőnek.

Winkler Ferencz: A bérletjegy kérdésében még aligha határozhatunk. Bizzuk meg a budapesti ipartestület vezetőségét azzal, hogyha lehet, a bérletjegy eltörlése érdekében tegyen ő lépéseket. Azt mondta a felszólalók közül valaki, hogy a hivatalnokok elsején kapnak pénzt és akkor váltják meg a jegyüket.

Nohát, én az ilyen vevőket nem tartom biztos vevőknek, mert a bérletjegyes vevők nem járnak ahhoz, a kinél a bérletet váltják, hanem esetleg háromszor-négyszer jönnek el egy hónapban és azután más fodrászhoz mennek; biztos kundschafft bérletjegyek nélkül is szerezhetünk.

Vincze Pál: A bérletjegyek eltörlését nem helyeslem. Mert az a nézetem, hogy nem lehet a szaktársakat arra kényszeríteni, hogy menyiért dolgozzanak. Az egyik szaktárs egy forintért, a másik öt forintért ad bérletjegyet.

Anhaltzer Vilmos: A bérletjegyek eltörlését ellenzem, mert vannak szaktársak, a kiknek üzlete tisztán abból áll fenn, hogy bérletjegy-rendszert honosítanak meg, és ezeket ezzel a tilalommal egyszeribe tönkre tennők. Hagyjuk a bérletjegyek kérdését úgy, a mint az van és ne törődjünk azzal, mert a mi iparunknak ez nem igen árt, mert az egyik borbély drágábban adja, a másik olcsóbban adja a bérletet, mindig ahhoz van mérve, hogy ki veszi, azután tudjuk is, hogy az olcsó bérletjegyesekkel kevesebb a munka, a drágább bérletjegyesekkel több a foglalkozásunk. (Helyeslés.)

Árvay István: Én határozottan ellenzem a bérletjegy-rendszert. Szatmárról azért kellett eltávoloznom, mert nem tudtam megélni a marakodás miatt, a melyet a fodrászok egymás ellen folytatnak, a bérletjegyeket illetőleg. Az egyik a másikkal konkurrál, elannyira, hogy már meg sem lehet élni ottan. Törüljünk el a bérletrendszert.

Elnök: szavazásra bocsátván a kérdést a kongresszus többsége elfogadja az előadó úr ama javaslatát, hogy a napirend harmadik pontja vétessék le a napirendről.

Következik a napirend negyedik pontja: a vasárnapi munkaszünet kérdése.

Előadó **Reisz Antal:** Öt év előtt egy tevékeny, szorgalmas és hazáját szerető minisztertől, boldogult Baross Gábortól kaptuk a vasárnapi munkaszünetet.

Ő pedig oly nagy államférfi volt, ki a kereskedelmet, ipart és a nagyszabású forgalmat a legnagyobb fokra emelve iparkodott teljes test erejével hazánk emelésére és boldogulására.

De törekvő szelleme megtört munkássága közepett és mély sajnálatunkra, a sors csapása folytán, igen korán a halál elragadta tőlünk.

Tény, hogy rendelete az első évben, midőn a 12 órai zárást szigorral rendeli el, iparunkra nagy kárral járt és igen hátrányosnak bizonyult.

Ézt belátva testületi elnöksége és előjárósága, ezen helytelenséget iparkodott küldöttségileg kérelem útján megszüntetni és a 2 órai zárást kieszközölni.

Ennek folytán valamennyi iparosok közül mi egyedül megkaptuk egész évre a 2 órai hosszabbított zárási engedélyt.

Vasárnapi búcsú alkalmakkor pedig a korlátlan zárás szabadságát.

Továbbá szükségeseten a főnök házhoz bármikor mehet, lakodalom, táncmulatság, színházaknál, műlovardákban a kiszolgálás meg van engedve. Ennek folytán iparunkra a károsodás általában megszűnt, egyeseknél pedig minimumra szállt alá.

Ezt iparosaink java része beismeri.

Áttérve a vasárnapi munkaszünet jótéteményére, társadalmi szempontból a borbély és fodrász szaktársainkra ennek folytán igen nagy hiányon lett javítva helyzetünk tekintetében, minthogy mi kisiparosok vagyunk, érintkezéseink azonosok más iparágoból iparosokéval; ennek folytán azon elkülönítés megszűnt végleg.

Ma a vasárnapi szabad érintkezés folytán a társadalmi hiányt nem érezzük.

De ugyan mit nyert a család? Kérdezzük az anyát, a gyermekeket, vagy közeli rokonokat, ezeknek a vasárnapi délután fénylő csillag, tündöklő napsugár, melynek ragyogása, hol tisztelet és szeretet honol, betölti szíveiket.

Bizony, mélyen tisztelt szaktársaim, kikben érzem és szeretet nyilvánul, azok tudnak engem megérteni e tekintetben.

Ezt mélyen tisztelt országos értekezlet, hogy a mit egyszer 5 év alatt nyertünk ne bolygassuk, hanem hagyjuk a mint van. Legyünk iparkodók, tevékenyek, szorgalmasak és főleg takarékosak, biztosíthatom, ezélt érünk a vasárnapi munkaszünet mellett is.

Ennek folytán kérem, legyenek szívesek határozati javaslatomat elfogadni, a mely következőleg hangzik:

Indítvány.

Tekintettel arra, hogy a vasárnapi 2 órai zárás folytán iparosaink nagyobb része nem lett károsítva.

Azonban egyeseknél előjött, hogy kárt szenvedtek, de azon károsítás igen csekélységnek mondható és jelentéktelensége folytán számba nem vehető.

Mondja ki a II-ik országos borbély és fodrász-kongresszus, hogy a jelenlegi vasárnapi 2 órai zárást fentartani ohajtja.

Perin János: Bevallom őszintén, hogy eleinte ellene voltam a vasárnapi munkaszünetnek, mert attól tartottam, hogy az üzletnek ártani fog. Most azonban mellette vagyok, mert látom, hogy Kundschafftjaink nem csappantak meg, hanem a régiiek maradtak, és ha megesappantak, annak nem a vasárnapi munkaszünet leszen az oka, hanem az, hogy egyre-másra nyitják az új fodrász-üzleteket. (Élénk helyeslés.) Elfogadom a határozati javaslatot.

Német Nándor: Már azért is helyeslem a vasárnapi munkaszünetről szóló rendelkezést, mert ezzel alkalom van adva segédeinknek arra, hogy idejüket ne a koresmába töltsék, hanem vasárnap délutánonként tisztességes társaságokba mehetnek és ne legyenek kénytelenek egész napi munka után az éjszakát keresztül lumpolni és az elzülles stádiumába jutni. Elfogadom a határozati javaslatot. (Élénk helyeslés.)

Elnök szavazásra bocsátván a kérdést, a kongresszus egyhangúlag elfogadja a határozati javaslatot, a melynek értelmében kimondja a kongresszus, hogy a vasárnapi munkaszünet mostani formájában fentartassék.

Joszt Péter elnök: T. kongresszus! Miután az idő előre haladt és miután 7 órakor kezdődik a versenyfűtülés és táncvigalom, a melyre készülünk kell, indítványozom, hogy a mai tanácskozást szakítsuk félbe és halasszuk holnap délután 4 órára. (Élénk helyeslés.)

Ha senkinek ez ellen kifogása nincs, a mai kongresszus tanácskozását bezárom és kérem az urakat, holnap délután 4 órakor ugyanitt minél számosabban megjelenni szíveskedjenek.

II. nap, augusztus 18-án

Joszt Péter elnök: T. országos értekezlet! Van szerencsém önöket üdvözölni és figyelmüket felhívni a mai tárgyalásokra. Ezennel megnyitom az országos értekezlet második ülését és felkérem a szaktársakat, hogy ha lehet, de nem a jó ügynek rovására, a tárgyalást röviden és precízre folytatni. Mert méltóztatik tudni, hogy a kongresszus szép emlékeképpen fényképet akarunk készíttetni, a mit ha elmulasztunk, alig lesz ismét alkalom reá. Végezzünk tehát röviden, de ismétlem, ne a jó ügynek rovására. Az ülést megnyitottnak nyilvánítom és felkérem a társelnök urat, hogy az ülés vezetését átvenni szíveskedjék, mivel énnekem előadást kell tartanom. (Megtörténik.)

Grosz Lambert elnök: Miután az ülés megnyitott, felkérem Joszt Péter urat, hogy a kontárok elleni mozgalom országos szervezéséről előadását tartsa meg.

Joszt Péter: T. uraim! A tárgy, a kontárok elleni mozgalom, eléggé ismeretes mindnyájunk előtt, sem hogy arra sok időt vesztegetném. Én is legfeljebb rövid visszapillantást fogok vetni ezen ügyre és azután azon konkluzióra jutok, hogy törvénymódosítást kérelmezzünk. Miután ez a magas kormánytól függ, azt hiszem az érvek felsorolásának inkább a kérvényben van helye, a hol az legjobban érvényesülhet.

T. országos értekezlet! A kontárügy már régen vajudik, ha nem esalódom, már 1893-ban lett leginkább bolygatva és tárgyalva. Persze mint minden ilyen ügy a borbély- és fodrász-ipartestület kebeléből indult ki, nem ugyan hivatalosan, de abból kiindulva, azon vezetőemberek segélyével, a kik ott

vezérszerepet játszanak. A mozgalmak pedig abban állott, hogy a főnökök szilárd köteléket képeztek és a segédekre azt a szép és nemes pressziót gyakorolták, hogy olyan segédet, a ki kontárnál hosszabb ideig alkalmazva volt, többé fel nem fogadták. Mi tisztában voltunk azzal, hogy ez úton mást mint erkölcsi eredményt el nem érhetünk. Nagyon jól tudtuk, hogy ilyesmit csak törvény keretén belül lehet végezni és nem erőszakos úton. Tudtuk, hogy ez a kontárok ellen nem fog mást eredményezni, mint egy kis ijesztést, mintha madársereg közé egy lővés történik, és így is volt. A kontárok ekkor Budapesten csaknem megszűntek. Mintegy hetvenen voltak, és félelemből átadták üzleteiket. Félelmük indokolt is volt, mert a segédek elismerésre méltó módon hozzánk tartottak. Szinte csodálatos, hogy voltak segédek, a kiknek helyzete nem volt valami fényes, de alávették magukat a mi megállapodásunknak. Ez nem volt gyökeres orvoslása a mi ügyünknek, de kárára sem volt. Most tehát az a feladat merült fel, hogy a dolgot a törvény keretében rendezzük, a mely persze mindenkit támogat, legyen akár tanult mester, akár nem. Tudtuk, hogy mást erkölcsi hatásnál nem értünk el. Most tehát az ügyet országossá kell tennünk. De persze ennek a kivitele nehéz, majdnem lehetetlen és ismét csak oly rövid hatással lenne, mint a fővárosban. Igaz, hogy az sem ártana, mert ismétlem, itt Budapesten is hasznára volt a jó ügynek és így hasznára volna az egész országban. De ha mi most országos értekezletet tartunk és országos mandátumot akarunk ezen ügy továbbvezetésére, akkor azt hiszem, mindenkinek óhajával találkozom, mikor kérem, hogy mi mint borbély- és fodrász- iparosok, a képesítéshez kötött iparokról szóló szakasz fentartását kérjük és azt, hogy az ezt eltörlő törvény intézkedés reánk ne terjedjen ki. Ha már most országos mandátumot akarunk — és fel kell használnunk a jelen kongresszus által nyújtott alkalmat, mert ilyesmi egyhamar nem ismétlődik, hiszen látjuk, hogy már ma is mily kevesen vagyunk. Ismételve mondom, hogy most nem marad egyéb hátra, mint hogy a törvényhozástól a törvény módosítását kérelmezzük.

Ezek után lesznek bátor felolvási határozati javaslatomat és kérem, hogy szíveskedjenek azt elfogadni. (Olvassa.)

Határozati javaslat a kongresszusi napirend 5. pontjához.

Tekintettel arra, hogy az 1884. évi XVII. t.-cikknek az iparszabadságra vonatkozó rendelkezése a lefolyt 12 év alatt iparunkra vonatkozólag a gyakorlatban be nem vált, a mennyiben annak nemhogy lendületet adott volna, sőt ellenkezőleg eltekintve attól, hogy a tőke egyetlen egyszer sem jelentkezett s így a vállalkozási szellemet iparunknál egyáltalán nem fokozta, a tanulatlan s szakmánkhöz mit sem értő elemek bevonása által határozott hátrányára szolgált;

tekintettel továbbá, hogy a képesített munkavezető alkalmazása többnyire csak papíron van meg, de igen sok esetben alkalmazva nincsen, a laza ellenőrzés pedig lehetetlenné teszi, hogy az ily egyén ellen a kihágás ténye megállapítható avagy feljelentendő lenne;

tekintettel végre, hogy legtöbb panasz épen a kellő képesítéssel nem bíró egyének kezeiben levő üzletek ellen fordul elő, világos jelül annak, hogy ott sem az alkalmazottak, kellő felügyelet alatt nem állanak, sem a vendégek a megfelelő kiszolgálásban nem részesülnek, s így a reális szak-képzett és törekvő iparos hitelének, jó hírvének és megbízhatóságának is ártalmára vannak;

mondja ki az országos értekezlet, hogy az ipartörvény 4., 7., 8. és 47. §§-ai rendelkezéseinek a borbélyok és fodrászok irányában leendő felfüggesztését a magas kormánytól kérelmezendi.

Budapesten, 1896. augusztus hó 18-án.

Joszt Péter,

a budapesti borbély-, fodrász- és paróka-készítők ipartestületének elnöke.

Reisz Jakab: Nekem az a nézetem, hogy ezeket a dolgokat, vagyis az ipartörvénynek ezen módosítását ne kérjük elkülönítve a többi iparosságtól, hanem együttesen, az ország valamennyi iparosával.

Hiszen nagyon jól tudjuk, hogy ha kevés ember kér valamit, arra nem fektetnek olyan nagy súlyt, mintha egy hatalmas nagy tömeg áll egy követelés mögött. Ha az ország

iparosai ebben a kérdésben közösen fogják szavukat felemelni, akkor valószínű, hogy lesz is eredménye.

Kérem a kongresszust, hogy bizza meg az elnökséget azzal, hogy ezt az ügyet a hazai ipartestületek összességével szellőztesse.

Perin János: Úgy vettem ki, mintha előttem szóló azt mondta volna, hogy kevesen vagyunk. Ne tekintsük azt, hogy mennyien vagyunk, elég az, hogy ha a mi országos kongresszusunk követel valamit, és az, hogy kongresszus vagyunk és képviseljük az ország borbélyait és fodrászait, már sokat jelent.

Úgyvanazt, a mit mi követelünk, követelik a czipészek és a szabók és valószínűleg a többi iparágak üzői is. Így tehát nem vagyunk kevesen, velünk van az iparosság jó része.

Leichter Lipót: Pártolnám a határozati javaslatot, hogy ha nem volnék meggyőződve róla, hogy szaktársaink minden jó iránt közönyösek. Ajánlom az országos értekezletnek, hogy mondja ki, hogy országos mozgalmat indít arra nézve, hogy az ipartörvény revízió alá vétessék és pedig először az ipartestületet szólítsa fel, hogy mozgalmat indítson maguk közt az iparosok közt. Ajánlom indítványom elfogadását.

Könyves Kálmán jegyző: Tisztelt kongresszus! Felvilágosításul néhány szót van szerencsém szólni. (Halljuk! Halljuk!)

Nézetem szerint Reisz és Leichter urak indítványai fölöslegesen. Mert a miskolci ipartestület már egy ily értelmű indítványt terjesztett az országos ipartestületi kongresszus elé, tehát ez az ügy ily alakban elő fog fordulni az ipartestületi kongresszuson. Így tehát fölösleges nekünk ezt a mozgalmat megindítanunk, miután idejét multa és miután az ipartestületi kongresszuson, ha majd ebben az ügyben határoznak, valószínűleg a kellő irányban el is fognak járni. (Élénk helyeslés.)

Reisz Jakab: Azt hiszem, hogy a mit a jegyző úr mondott, az nem zárja ki azt, hogy az elnökséget felkérjük arra, hogy a nagy ipartestületi kongresszuson oda hasson, hogy az ipartörvény a kívánt szellemben módosíttassék. (Helyeslés.)

Előadó (zárszóval él): Helyesen jegyezte meg a jegyző úr — úgymond —, hogy a megtartandó ipartestületi kongresszuson a miskolci ipartestület ide vonatkozó indítványa szóba fog kerülni. Akkor majd lesz alkalmunk ehhez az ügyszóhoz hozzá szólni és azt támogatni; ezért elfogadom Reisz úr indítványát olyképen, hogy ez az ügy áttévesse az ipartestületi kongresszushoz oly célból és oly kijelentéssel, hogy csatlakozunk a miskolci ipartestület indítványához és azt támogatjuk a mi indítványunkkal. (Élénk helyeslés.) Reisz úr indítványa tehát szükségtelen. (Helyeslés.)

A kongresszus elfogadja az előadó úr határozati javaslatát Reisz pótindítványával együtt oly értelemben, mint azt az előadó úr körülírta.

Következik a napirend hatodik pontja: a tanoncz-ügy rendezése.

Előadó Réthly Árpád: Tisztelt kongresszus! Azon szempontból kiindulva, hogy egy iparág előmeneteléről és felvirágzásáról csak akkor lehet szó, ha a fősúly a szakképzett munkások kiképzetésére lesz fektetve.

Első sorban egy ipartestületnek kötelessége a tanoncz-ügy rendezése. A törvény értelmében a tanoncz szerződésileg lesz szegődve, betegsegélyezéséről is gondoskodva van.

Továbbá itt Budapesten egy félig-meddig megfelelő tanoncz-szakkiskola is létezik; de miután ezen intézmények csak személyre és nem szakmára bírnak lényeges hatással, bátorzkodnánk szakmánk érdekében a következő indítványt tenni:

Az értekezlet tervezzen egy szabályzatot, illetve alapszabályaink módosítását és pedig:

a) Azon főnök, ki segédet nem tart, egy tanoncznál többet nem tarthat. Ezen szabályzat ajánlatára főképp azon tapasztalat indított, hogy olyan üzlet, mely segédet nem bír alkalmazni, az üzleti viszonyok olyan alacsony fokán áll, hogy a tanoncz szakmájában kellően magát ki nem képezheti, azonfelül vidéki városokban a szaktársak takarékosági szempontból vagy az üzlet gyenge jövedelme miatt fizetett segédmunkást nem tartva, több tanonczal megérett a munkát, mely esetben a rossz, felületes munka rendszerré válik és a munkaproletarizmus növelve lesz.

b) Azon főnök, kinek tanoneza a tanonezidő letelte után kellő szakképzettséggel nem bír, első esetben egy évre, ismétlés esetén pedig egyáltalán a tanoneztartás jogától meg legyen fosztva. Sajnos, gyakori tapasztalatunk e tekintetben úgy a fővárosban mint a vidéken, hogy több szaktársunk lelkiismeretlenül jár el, tanonezai kiképzésére gondot nem fordítva, azokat csak házi és minden munkára használják, mely esetben e tanonez felszabadulása után vagy harmadrendű üzletekben sinylődik vagy más kenyérkereset után néz, vagy csavargás miatt egészen elzúllik, a mi úgy az illetőre, mint a szakmájára csak ségyenítő hatással van.

c) Azon főnök, ki tanonezot tart, csak hat hó letelte után alkalmazza kötelező szerződéssel, mely félév a tanidőbe beszámítandó; féléven belül a főnök köteles, ha a tanonez a szakma elsajátítására nem alkalmas, elboesátani.

Az ipartörvény 68. §-a szerint a tanszerződés kötelező ereje a kikötött próbaidő elteltével, ha pedig ez kikötve nincsen, a tanonez beállta után két hónappal veszi kezdetét. Ezen paragrafus mutatja, hogy minden iparág saját belátása szerint szabhatja a próbaidőt, miután szakmánknál legalább is annyi idő kell, hogy a tanonezot megfigyelhessük, hogy van-e kellő hajlama, felfogása és tehetsége iparunk elsajátítására.

Alapszabályainkban erre vonatkozó határozat nincsen, csak ügyrendünk 48. §. ötödik bekezdésében történik felémítás, hogy a tanonez két hónapi próbaidő letelte után szerződtessek. Tehát csak egyszerűen ezen pontot kellene megváltoztatni, mi felette szükséges volna, mert két hónap alatt meg nem lehet itélni, hogy az illető tanonez alkalmas-e iparunk elsajátítására vagy nem.

d) A tanonezvizsgáló bizottság minden esztendőben egy, előre meghatározott napon mindazon tanonezokról, kik a szakiskolát nem látogatták, az egyleti helyiségben felülvizsgálatot tart, hogy kellő előmenetelükről meggyőződést szerezzen. Ezen felülvizsgálatra minden főnök köteles tanonezát elküldeni. Ezen szabály szükségét azzal indokolnánk, hogy így a tanonezvizsgáló bizottság, illetőleg a testületi előljárásnak alkalmas legyen arra, hogy a tanonezidő letelte előtt tudomást szerezzen arról, hogy a tanonezok kiképzése a kellő gonddal történik-e és ott, hol mulasztást vagy hanyagságot észlel, erkölcsi vagy más törvényes presszió által a bajt idejekorán orvosolni lehetne, mi által azon hasznos tény is el volna érve, hogy a tanonezvizsgáló bizottság nemcsak a felszabadításnál tenné azon sajátos tapasztalat, hogy sok esetben a tanonezra nézve a tanuló ideje elveszettnek tekinthető. Viszont nem hinnék egy főnöktől sem, ki a tanonezszel szemben elvállalt kötelességének lelkiismeretesen eleget tesz, hogy azon kötelezettség alól kivonná magát, hogy ha már tanonezát a szakiskolába nem járattja, az évi vizsgálatra el nem küldené.

Ezen vizsgákról külön nyilvántartási könyv vezetetik.

e) Intézzék az országos értekezlet egy folyamodványt a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, hogy a tanonez az utolsó évében az esti ipariskola látogatásától fel legyen mentve.

Ezen folyamodványt oly módon kellene indokolni, hogy mi fodrászok és borbélyok kötelezzük magunkat, csak oly tanonezot felvenni, ki a tizennegyedik évét már betöltötte és ki legalább az elemi iskolákat jó eredménnyel végezte; továbbá, hogy a mi iparunkat teoriában tanulni nem lehet, hanem azt gyakorlatilag a vendégen kell elsajátítani, s miután a legtöbb esetben csak az utolsó évben vannak a vendégek olyan bizalommal, hogy a tanonez által magukat kiszolgáltattani engedik, és által a tanonezoknak csak az utolsó évben van alkalma, hogy magát kellően kiképezze, úgyszintén a főnök is csak az utolsó évben veszi hasznát a tanonezoknak, mikor az hivatta van egy segédet pótolni, és a legtöbb üzletben az esti órákban szaporodik a munka, tehát mindkét részre fölötté hasznos volna ezen folyamodvány benyújtása.

Ezekkel indítványom indokolásait kifejezve, a tisztelt országos értekezlet érdemleges tárgyalásába bizva, remélem, hogy úgy iparágunk előhaladását, mint tökéletesítését tekintetbe véve, azt elfogadni sziveskedik.

Határozati javaslat az országos értekezlet napirend 6-ik pontjához.

Első sorban az ipartestület kötelessége a tanonezügy rendezése.

a) Azon főnök, ki segédet nem tart, egy tanoneznál többet nem tarthat. 2 tanoneznál többet egy főnök sem tarthat.

b) Azon főnök, kinek tanoneza a tanonezidő letelte után, kellő szakképzettséggel nem bír, első esetben egy évre, ismétlés esetén, pedig egyáltalán a tanoneztartás jogától meg legyen fosztva.

c) A tanonezvizsgáló bizottság minden esztendőben, egy előre meghatározott napon, mindazon tanonezokról, kik a szakiskolát nem látogatták, az egyleti helyiségben felülvizsgálatot tart, hogy kellő előmenetelükről meggyőződést szerezzen.

Ezen vizsgákról külön nyilvántartási könyv vezetetik.

d) Intézzék az országos értekezlet egy folyamodványt a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, hogy a tanonez az utolsó évében az esti ipariskola látogatásától fel legyen mentve.

Perin János: Az előadó úr azt kívánná kimondani, hogy egy mester két tanoneznál többet ne tarthasson. Én ezt igen szigorú rendelkezésnek tartom. Itt a fővárosban ugyan ki lehetne mondani, de a vidékre nézve nagy csapás volna, a mikor tudjuk, hogy vannak a vidéken mesterek, a kik 3—4 tanonezot tartanak és ez a 3—4 tanonez tartja fenn az üzletet. Ehhez a ponthoz tehát nem járulhatok hozzá. A mi a tanonezvizsgát illeti, pártolom ez eszmét, oly értelemben, hogy az 1884. évi ipartörvény módosítottássa oda, hogy minden egyes ipartestület kebelében, külön-külön, a borbélyszakcsoportoknak, joguk legyen szakvizsgát tartaniok és kötelességük legyen az ehhez szükséges eszközöket beszerezni. A mi az esti iskolai oktatást illeti, miután a tanonez 6—13 éves koráig iskolába jár és eleget tanul ez idő alatt, feleslegesnek tartom, hogy esti iskolába is járassuk. Tanul a gyerek úgy is eleget az esti iskola nélkül is. (Ellenmondás.)

Német Nándor (Pozsony): A vasárnapi oktatás ügyéhez kívánok szólni. Az utóbbi időben Pozsonyban arra akarták kényszeríteni a tanonezokat, hogy minden vasárnap fél két óra tájban a templomba menjenek. És mert mi borbélyok tudvalevőleg vasárnap nem nélkülözhetjük tanonezainkat, egy ottani katolikus újság szörnyen megtámadott bennünket. Persze mi nem sokat hederítettünk erre a támadásra. Miért nem teszik hétköznapra az istentisztelet idejét, ha már minden áron azt akarják, hogy tanonezainkból jámbor barátok legyenek? (Derűltség.)

A pozsonyi ipartestület ülésén szóba került, hogy valahogy útját kellene vágni annak, hogy egyes mesterek egy évi tanonezidő után felszabadítják tanonezaikat. Ki kell mondani, hogy a tanonezidő három évre terjedjen. Azt is ki kellene mondani, hogy az a tanonez, a ki egy évig valakinéi volt és onnan minden indok nélkül elmegy, azt az évet elveszítse, vagyis a másik mesternél ez az egy év beszámítva ne legyen. Mert vannak esetek, hogy a tanonez megtanul valamit és azután más elesalja magához és a tanítómester fáradságáért semmiféle hasznot nem szerez magának. (Helyeslés.)

Reisz Antal: Én az előadó úrnak alapos fejtegetéseit nagyrészt helyeslem. Vannak azonban abban egyes pontok, a melyekhez nem járulhatok hozzá. Így pl. nem tartom helyesnek azt a kérdést, hogy a fodrásztanonez, az esti iskola harmadik évét, ne legyen kénytelen törvény szerint kitölteni. Nem is hiszem azt, hogy a miniszter ezt megengedni. Az sem vihető keresztül, hogy egy mester két tanoneznál többet ne tarthasson. Ebbe egy vidék ipartestülete sem fog beleegyezni. Mert csak akkor érhetünk el valamit, ha az összes ipartestületek ily szellemben fordulnak a miniszteriumhoz. Már pedig, vannak olyan iparágak, a melyeknél 2—3—4 tanonezra feltétlenül szükség van és azok semmi szín alatt sem járulhatnak ehhez hozzá. Nekem tehát az az indítványom, hogy ezt a két pontot hagyjuk ki a határozati javaslatból.

Anhaltzer (Szeged): Tapasztalatból tudom, hogy a tanonez esti iskola nem felel meg céljának. Mi kötelesek vagyunk a könyveket és az irományokat beszerezni a tanonez számára, de konstatálhatom, hogy a tanonezok ezen esti iskolában nem tanulnak semmit, előmenetelükkel nem törődnek a tanárok és vagy alusznak vagy játszanak az iskolában, de nem tanulnak. Hiszen vannak tanonezok, a kik 2—3 évig járnak a tanoneziskolába és még sem tudnak sem írni, sem olvasni. Nekem tehát az az indítványom, hogy az iskolaszékek és a munkaadók köteleztessenek arra, hogy az inasok nyil-

vános vizsgálat alá bocsáttassanak és a melyre a munkaadók kötelesek legyenek megjelenni.

Elnök: Figyelmeztetem a szónokot, hogy ne térjen el a napirendről. Most a tanonezügy rendezéséről és nem az esti iskola ügyéről van szó. Tessék ezt az ügyet az ottani iskola-széknél felhozni, mert csupán az van hivatta ilyen dologban intézkedni, a mely mindenütt másképen van szabályozva.

Fodor Lajos: Én is azt hiszem, hogy szükségtelen, hogy a miniszteriumhoz forduljunk, mert hiszen az ipartörvényben ki van mondva, hogy ha több iskolát végzett fiút vesznek fel tanonezra, akkor az ilyen fiú fel van mentve a tanoneziskola látogatásától. Nekem van egy tanonezom, a ki egyáltalán nem jár esti iskolába, mert végzett négy polgári osztályt. Vegyének a fodrászmesterek ilyen négy polgárit végzett tanonezot és akkor nem kell az esti iskolába küldeniök a fiút.

Elnök: Német úrnak a pozsonyi szakosztály elnökének felvilágosításul megjegyzem, hogy a törvény ebben a tekintetben nem tesz különbséget és minden tanonezot kényszerít arra, hogy esti iskolába járjon, föltéve, hogy ha végzett mint előttemszóla mondja, több iskolát. Tisztán a helyi viszonyoktól függ, hogy hogyan van az iskolai látogatás rendje elintézve. Nálunk pl. az ipartestület közbelépése folytán meg van engedve, hogy a fodrásztanonez vasárnap a rajzoktatás alól fel legyen mentve. És így vasárnap tanonezaink iskolába nem is járnak. Ugyanily szellemben el lehetne járni a vidéki városokban is. Mindenütt a helyi viszonyoknak megfelelően kell eljárni.

(Folyt. következik.)

Egyesületi élet.

Jegyzőkönyv

a budapesti fodrászsegédek betegsegélyző pénztára igazgatóságának 1896. évi szeptember 4-én tartott rendes havi üléséről.

Jelen voltak:

Joszt Péter elnök, dr. Juba Adolf, dr. Bauer Károly ellenőrző orvosok, Flesch Péter pénztáros, Gerber Antal, Grzybovszky Ignác, Petry Jakab, Schöller Izidor, Dachsbeck János, Scheibling János ig. tagok; Strehn Dezső ellenőr, Kolosi József, Vogel Jenő felügyelő-bizottsági tagok és Kurtz Imre titkár.

Elnök megnyitja az ülést, üdvözli a megjelenteket — úgy mond — a szünidő alatt nem adta elő magát oly fontos ügy vagy tárgy, hogy egy rendkívüli igazgatósági ülést kellett volna egybehívnom. Tudomásul van. A mult ülés jegyzőkönyve felolvastatik, Scheibling János felszólamlása folytán a jegyzőkönyvben a reá vonatkozó része módosítottik. Tudomásul van.

Az elnök jelenti, hogy Váry ügyében eljár és kéri Petry Jakabot, tekintse ezt mint befejezett ügynek és álljon el panaszától. Petry elnöknek jelentését tudomásul veszi, melynek kapcsán Petry jelenti, hogy a fáklyatartókat sok fáradozása után olesón kijavíttatta (20 frt) s részükre egy faladát készítettet (6 frt), tehát az egész 26 frtba került, kéri jelentését tudomásul venni.

Az ülés tudomásul veszi.

Dachsbeck János multkori interpellációjára megjegyzi az elnök, hogy azt még nem intézte el, a mennyiben tudomása van az igazgatóságnak, hogy egész szünideje alatt igen zajos napjai voltak, ennél fogva kéri a szives elnézést s ezen ügyet a jövő ülésre elnapoltatni. Tudomásul van.

Továbbá jelenti az elnök, dr. Juba ellenőrző orvos megkérte, hogy az igazgatóságnak kérelmét adja elő, ugyanis dr. Juba három heti szabadságot kér. Ajánlom az igazgatóságnak szives figyelmébe. Egyhangúlag megadatik.

Továbbá elnök jelenti, hogy Berényi mig beteg volt a havi fizetése megvonatott tőle, de rendkívüli segélyben részesítettem havi fizetése erejéig, mert táppénzt nem kapott, valamint Albert János beteg tagunknak úti költség címén 2 frtot utalványoztattam, kérem az utólagos jóváhagyást. Jóváhagyott.

Az elnök jelenti, hogy Tyakity Pál önként tag, az orvosi vizsgálat után felvétetett. Tudomásul van.

Végre elnök jelenti, hogy mivel Scheibling János és Petry Jakab önállósították magukat — sok szerencsét kíván — helyükbe kér két póttagot megválasztani, itt Schöller Izidor az igazgatóságnak bejelenti, hogy katonai szolgálattétel miatt kénytelen tisztségéről lemondani, s helyébe kér szintén egy póttagot beválasztani. Dachsbeck János kéri az igazgatóságot, hogy jelen ülés szavazza meg az eltávozó igazgatósági tagoknak buzgó fáradságukért a jegyzőkönyvi köszönetét.

Az ülés sajnálattal veszi távozásukat, s egyhangúlag megszavaztatik a jegyzőkönyvi köszönet.

Az igazgatóság a következő póttagokat rendes tagokká megválasztotta: Lévay Jenő, Schreier János és Wurmlinger Jánost.

Az elnök kéri a titkár a megválasztott urakat átiratilag értesíteni. Titkár tudomásul veszi.

A napirend III. pontjánál felolvastatik a pénztári jelentés, mely szerint:

	Bevétel:
junius hóban	821'64
julius „	531'49
augusztus hóban	529'04
szeptember 1-től 4-ig	203'34
	2085'51
	Kiadás:
junius hóban	389'47
julius „	626'33
augusztus hóban	311'70
szeptember 1-től 4-ig	246'96
	1574'46
összes bevétel 1896. évi január	
1-től szept 4-ig	5176'68
kiadás ugyanez idő alatt	5260'40
deficit 1896. szept. 4-én	83'72

Tudomásul van.

A napirend IV. pontjánál a gazda jelenti, hogy a leltárt átnézte, s összehasonlította az egyes tárgyakkal, a mely alkalmommal reájött, hogy egyes tárgyak hiányoznak; így például egy aczélolló és ívegténtartók — az utóbbi már be lett szereztve — valamint a leltárban felvett aranyozott csengettyű, ő abban a hiszemben van, hogy a testületi csengettyű a segélypénztáré, a mi a tárgyakat illeti, elég jó állapotban vannak, egy tollkést kell beszerezni a titkár részére, végre jelenti, hogy a segélypénztárnak a helyisége szűk, tehát orvoslást kell keresni ez iránt. Az ülés a gazdai jelentéseket tudomásul vette, s felkérte, hogy a szükséges tárgyakat szereztesse be, valamint helyszüke miatt álljon a titkárrel s egy asztalossal érintkezésbe, s a legközelebbi ülésen adja elő az intézkedéseit.

A napi rend V. pontjánál „folyó ügyek“ felolvastatik a budapesti borbély-, fodrász- és parókakészítő ipartestület és betegsegélyző és temetkezési egyesület által egyetértőleg rendezett országos versenyfésülési ünnepély meghívója és a csatolt tiszteletbeli jegy, valamint a budapesti fodrászsegédek önképző köre által rendezett nyári táncmulatság meghívója és tiszteletbeli jegye, az igazgatóság egyenként 3—3 frtot szavazott meg. Olvastatik Doruban Pálné levele, melyben az otthon — vidéken — ápolt fia részére kéri a tápdíjak kiutalványozását, egyhangúlag elutasítottik az alapszabályok 4. és 14. §-ai értelmében.

Olvast tük 23678/96. m. kir. kereskedelmi ministerium magas leirata, a melyben felvilágosítást kíván az 1893. évi mérlegről, valamint vegyes kiadásokról. Tudomásul van.

Olvastatik a szék. főváros tanácsának ama határozata, a mely az ipartestületi segélypénztáraknak illetékességét meghatározza. Tudomásul van.

Az indítványoknál Petry Jakab indítványozza, hogy Blazsek Adolfnak jegyzőkönyvi köszönet szavaztassék meg az 5 frtnyi adományért, a melyet a névnapja alkalmával a segélypénztárunknak adományozott. Megszavaztatik egyhangúlag.

Streha Dezső ellenőr előadja, hogy Zwetschkenstill Alfréd a segélypénztárnál jelentkezett, hogy az orvosi díjat, a melyet a betegségre igénybe vett, egyenlítse ki, megjegyzi, ezen esetet azért említi, mivel tudomása szerint, a kezelő orvosaink csakis a szelvények bemutatása után lesznek díjazva, holott itt a szelvények hiányoztak, jelen esetben csak dr. Juba ellenőrző-orvosunk utalványa folytán utalványoztatott ki az orvosi díj; ezért kéri az ellenőrző orvosokat, hogy utasítsák a betegeket, hogy a kezelő orvosnak minden visit után a szelvényt adják

át, valamint az illető kezelő orvost figyelmeztessék, hogy a betegetől minden visit alkalmával kérjék a szelvényt, úgy mond, ezen jelentést a rend és pontosság kedvéért tetté; az ellenőrző orvosok az ellenőr jelentését tudomásul veszik.

Dachsbeck János felkéri az elnököt, hogy a 3-dik ellenőrző orvosi állás felállításával mikor fog foglalkozni az igazgatóság. Az elnök dr. Bauer ellenőrző orvost felkéri, hogy erre nézve tegyen jelentést, mire dr. Bauer jelenti, hogy legközelebb statisztikai adatokat szerez a titkártól, a mely alapján jelentheti, hogy szükséges leendő egy 3-dik ellenőrző orvosi állás felállítása.

Több tárgy nem lévén, az elnök bezártnak nyilváníja az ülést.

Kelt mint fent.

Kurtz, titkár.

KÜLÖNFÉLÉK.

Értesítés. A t. cz. segédi kart ezennel értesitem, hogy a segéd-szakiskola f. é. október hó 1-én újból megnyitattik. Az előadás tartama, mint az előző években, három óra van szabva.

Az előadandó tárgyak úri és hölgyfodrászat, valamint hajmunka is. A beiratási díj az idén öt forintban van megállapítva, mely azonban a beiratásnál egyszerre lefizetendő.

Tanárok Burprich János, Králik István és Szabados József urak a hölgyfodrászattól, az úri fodrászattól Fülöp Mihály és Kreppel Károly urak, az utóbbi a hajmunkát is tanítani fogja, szükség esetén esetleg több tanárok lesznek kinevezve.

Megjegyzendő, hogy azon segéd úr, ki október 1-éig beiratja magát, szabadon választhatja azon tanárt, kitől az illető tantárgyat tanulni kívánja, ezentúl a körülményhez mérten általam lesznek az illető tanárokhoz beosztva.

Külön hangzatos frázisokkal a segédi kar figyelmét ezen intézményre felhívni fölöslegesen tartottam, miután két évi fennállása óta eléggé bizonyította, milyen fontos szerepet van hivatva betölteni ipari mozgalmunkban, és azt még azzal is fokozni akarjuk, hogy daczára az eddig már mutatkozó deficitnek a beiratkozási díjakat leszállítottuk.

Reményelem tehát, hogy segédeink saját jól felfogott érdekükben minél előbb és minél többen beiratkoznak.

Réthly Árpád,
segéd-szakiskolai vezető.

Értesítés és kérelem. Értesítjük t. tagtársainkat, hogy a tanonc-szakiskolai tanfolyam f. é. szeptember hó 24-én fog bevégezni, s ugyanaz alkalommal az évről vizsgálat megtartatni.

Felkérjük ennél fogva úgy a t. szaktársakat általában, de különösen első sorban az előjáróság t. tagjait, hogy ezen szép és magasztos ünnepélyen minél számosabban, lehetőleg teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

Nem kiesinylődő azon nemes cél, a melyet ez iskola szakmánk érdekében maga elé tűzött, s az a kitartó munkásság, a melylyel a szakképzettség és gyakorlati ügyesség minél nagyobbmértvű elsajátításán buzgalkodik, megérdemli, hogy érdeklődjünk, vajjon az eredmény megfelelt-e és ha igen, mennyiben, a kitűzött célnak?

Miért is kívánatos, hogy minél számosabban jelenjünk meg, meggyőződést szerezni az ifjú nemzedék előhaladásáról és ügyességéről.

Semmi sem hathat buzdítóbban, mintha a tanuló látja, hogy a főnökök nemcsak szigorral, de érdeklődéssel is viselkednek irántuk.

E czélből, valamint a magunk és iparunk jövője, jóléte érdekében kérjük minél tömegesebb megjelenésüket!

B u d a p e s t e n, 1896. szeptember hó 15-én.

Az elnökség.

Vidéki szaktársak figyelmébe. Figyelmeztetjük vidéki szaktársainkat, hogy pénzküldeményeiket, a melyek elhelyezési és esetleg egyéb ügyekre vonatkoznak, kizárólag a testület elnökéhez, Joszt Péter úrhoz (VI., Király-utca 32. sz. a.) küldjék, mert a testület csak oly pénzküldeményekért vállalja el a felelősséget, a melyek a testület elnökéhez érkeznek; egyéb pénzekért nem szavatol.

B u d a p e s t e n, 1896. szeptember hó 15-én.

Az elnökség.

Helyeszközlő rovat.

(Ezen rovat alatt a munkást kereső főnökök és a munkát kereső segédek hirdetéseit 20 szögig 50 krral s ezen felül minden további szót 4 krért közlünk, délt betűkkel 8 krért. Felvilágosítást ad a kiadóhivatal naponként d. e. 10—12. Csakis bélyeg beküldése mellett adunk írásbeli feleletet. Előfizetők részére a kerestetik és ajánlkozik rovat díjtalanul áll rendelkezésükre.)

Kerestetik.

Egy jó modorú borbélysegéd, a ki a hajnyírásban jól gyakorlott, azonnal alkalmazást nyer Csanádi Jánosnál Békés-Csaba.

20—30 éves finom modorú, csinos külsejű jó munkás *borbély-segéd*, ki a német nyelvet bírja, havi 20 forint és teljes ellátás mellett azonnal alkalmazást nyerhet Benő Bálint fodrásznál Maros-Vásárhelyt.

Ügyes *borbély- és fodrász-segéd* alkalmazást nyerhet azonnal vagy két hét múlva. Ajánlatok Drugovits Gyula fodrászhoz Szombathelyre címzendők.

Egy 15—17 éves fiatal *borbélysegéd* (izraelita) alkalmazást nyerhet azonnali belépésre havi 4 frt fizetés és teljes ellátás mellett. Máyer M. fodrásznál, Varranó (Zemplénmege).

Egy fiatal *borbélysegéd*, jó munkás, 10 frt havi fizetés és ellátás mellett, alkalmazást nyer azonnal. Ajánlatok Pflüg Rezső fodrászhoz Késmárk.

Egy szolid magaviseletű jó munkás, *borbélysegéd*, augusztus 15-ére 8—10 frt havi fizetés és teljes ellátás (mosáson kívül) mellett, felvétetik. Ajánlatok Palkovits Lajos fodrászhoz Tapolca.

Eladás.

A Józsefváros élénk forgalmú helyén 5 év óta fennálló *borbély- és fodrászüzlet* konkurrenzia nélkül, családi viszonyok miatt jutányos áron eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Egy jó forgalmú *fodrász-üzlet* a körüton, más vállalat miatt, kedvező feltételek mellett azonnal eladó, czim a kiadóhivatalban.

A főváros élénk forgalmú helyén elegánsan berendezett *borbély- és fodrász-üzlet* elutazás miatt jutányos árért eladó. Czim a kiadóhivatalban.

A Kerepesi-út közelében egy jó forgalmú *borbély- és fodrász-üzlet* elutazás miatt jutányos árért eladó. Czim a kiadóhivatalban.

27000 lakossal bíró városban, egy elegánsan berendezett jó forgalmú *borbély- és fodrász-üzlet* 400 frtért eladó. Czim a kiadóhivatalban.

56000 lakosú alföldi városban igen jó forgalmú *borbély-üzlet*, mely 1200 frtot jövedelmez, igen jutányosan eladó. Bővebbet Takács Károlynál H.-M.-Vásárhely.

Nagy vidéki városban létező *fodrász- és borbélyüzlet*, 800 frt értékű előfizetővel, évi bevétel illatszert-eladással együtt 2000 frton felül, az üzlettől való visszavonulás miatt kedvező feltételek mellett olesón eladó. Sztankovics Mihály fodrásznál Pancsova. (Torontálm.)

Egy jó forgalmú *borbély- és fodrászüzlet* más vállalat miatt, kedvező feltételek mellett eladó, vagy esetleg hasznbérbe is kiadó Tóth Lajos fodrásznál, Török-Szent-Miklós (Főtér 4. szám).

Felelős szerkesztő: Breitfeld Alajos.

Főmunkatársak: Joszt Péter, Réthly Árpád.

Belmunkatársak: Dankovszky István, Biber Károly, Breitfeld Andor, Fogel Mátyás, Flesch Péter, Kászonyi Lajos, Bak Sándor, Leichter Lipót, Kalamenovich Géza, Herrmann János és Horváth Ferencz.

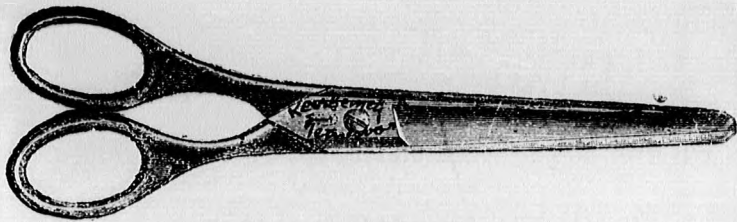
A kiadóhivatal felelős vezetője: Réthly Árpád.

!!Non plus ultra!!

borotváló szappan sz.-fehérvári Draskóczy-féle
szagos és szagtalan 1 kilogramm ára 46 kr.

Főraktár: BAK SÁNDOR fodrásznál Budapest.

Főüzlet: Kerepesi-út 25. sz. fióküzlet: Dohány-utca 48.
Mintát ingyen és bérmentve küldök.

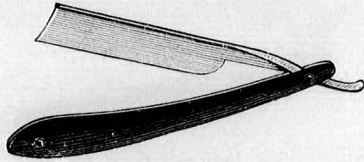

ÜZLET: ALAPITTATOTT 1821-ben.

KECSKEMÉTI SÁNDOR TEMESVÁROTT.

Első délmagyarországi borotvaköszörülő-műhely gőz- és villamerővel.

Angol
berendezés!

Angol
köszörűsök!

Állandó nagy raktár

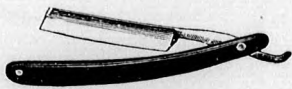
borbély- és fodrász-czikkekben.

Bariquand és Clippers **szakáll- és hajvágó-gépek** 3 frt 50 krtól feljebb; kitűnő **hajvágó-ollók** 1 frt 50 krtól feljebb; francia **borotváló-szappan** (teljesen neutralis) kilója 50 kr.; valódi **francia illatszerek** eredeti gyári áron kaphatók; legfinomabb **valódi angol borotvák** és **aczelárúk**. Solingetui gyártmányt vagy utánczott angol jegyű borotvákat nem tartok raktáron. — Szabadalmazott **haj- és szakállvágó-köszörülő gép**; 1 gép javítása és köszörülése 60 krtól feljebb. Az összes hajvágó-gépek alkatrészei állandóan raktáron vannak.

Javítások jótállás mellett intéztetnek el. — Nem tetsző árúk kicseréltetnek.
Nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

Alapítva 1862.
NAGYBANI ELADÁS.

Alapítva 1862.
KICSINYBENI ELADÁS.

HELLER JOS.

München, Rumfordstrasse 1. sz.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát, a hol valódi **angol borotvák** (50-féle fajta), legjobb minőségű **hajnyíró ollók**, német és valódi francia **Ch. de Pierrón Paris**, **hajnyíró gépek Bariquant à Paris** és **Brown & Sharpetól**, úgyszintén „**Juwel**”-gépek, **sárga fenékövek** (csak 1-ső rendűek), **fenőszíjak**, **fésűk** és **kefék**, valamint a fodrász szakmához tartozó összes **felszerelések** nagy választékban kaphatók.

Teljes üzleti berendezések.

Ajánlom továbbá a 33 év óta legelőnyösebbnek elismert **homorú-köszörüldémet.**

Sok **ujdonsággal** ellátott **illusztrált árjegyzékemet** mindenkinék **ingyen és bérmentve** küldöm.

Elsőrendű minta fodrász-terem saját házamban.

Kéretnek a tisztelt megrendelőket, hogy megrendelésüknek vagy árjegyzékek hozatalánál, német, francia, vagy angol nyelven levelezni sziveskedjenek és kéretnek a pontos címet megírni, esetleg névjegyét mellékelni, hogy a megrendeléseknél akadály be ne álljon.

Hirdetések

felvétetnek a ki-
adóhivatalban
Budapest, IV. ker.,
Ujvilág-utca 18. sz.

Borotváló-szappant,

első rendűt, ajánl és szét-
küld 5 kilós postacsomagok-
ban 2 frt 40 krért minden
postaállomásra, díjmentesen és
utánvétellel a

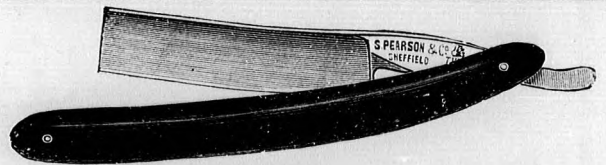
Benker József-féle
szappan-gyár
St.-Pölten, Alsó-Ausztria.
Mintát díjmentesen.

LENHARDT JAKAB

BUDAPEST, IX. ker., Tompa-utca 10. sz.

FOGMŰVÉSZ,

készít egyes műfogakat és egész fogsorokat.
Foghúzást teljesít minden időben.

Első villamos beretvakések homorú és működőköszörülése.

NOWAK VINCE

(ezelőtt S. Richter)

BÉCS, I., Hohenstaufengasse 9 WIEN.

Nagy raktár valódi angol beretvakésekben a legjobb angol
czegektől. — Legfinomabb hajvágó-ollók, továbbá minden e szakmába
vágó cikkek, úgymint tyükszemvágó kések, fenőszíjak, kitűnő fenékövek, haj- és
szakállvágó-gépek.

Speciálista haj- és szakállvágó-gépek köszörülésében.
Megrendeléseknél német nyelven kérem a levelezést hozzám juttatni.

Ha szüksége van

hajtűllre, hajhálóra, hajra, kefékre vagy fésűkre, úgymint
bármilyen a fodrász szakmába vágó cikkekre, forduljon

Ströher Ferencz

hajtűllgyáros és hajkereskedőhöz
Rothenkirchen i. V., Szászország.

Fodrászok és Borbélyok figyelmébe!!!

Ajánlom a raktáromon lévő bécsi masszív és hajlított
forgószekeket, consol-toilette-asztalokat
és tükröket

minden nagyságban, valamint a legizlésebb teljes üzletberendezéseket a legjutányosabb árak mellett. — Vidéki megrendelések lelkiismeretesen csomagolva és biztosítva adatnak fel. Ugyanitt teljes lak-berendezések, úgymint

háló-, ebédlő-, úri- és szalంగarnitúrák,
valamint egyes butordarabok legjutányosabb árak mellett dús választékban állandóan kaphatók.

Landau Ignác

Budapest, IV. ker., Károly-körút 24. sz.

MOTSCH A. és TÁRSA

Bécs, I., Lugeck 3.

finom illatszerek gyára.

Különlegességek a fodrász urak figyelmébe ajánlva :

- 460—461. Eau de Quinine tuczatja 9.60, 4.80.
227—228. Pomade Brillantine tuczatja 2.40, 1.20.
270—272. Pomade Hongroise tuczatja 2.70, 1.50, 1.20.
280—281. Cosmetiques tuczatja 1.80, 1.20.
295. Gyanta-viaszkenőcs tuczatja 1.80.
420—422. Bay Rum tuczatja 4.20, 6.—, 8.40.
425. Eau Athénienne tuczatja 4.20.

Továbbá dús választék mindennemű rizspor, fogszerek, folyékony brillantinek, mandolakorpa ibolyaillattal és a legújabb illatszerekben.

Himmelsdorfer J.

borotva öblös köszörűdéje és aczelárú raktára.

Alapítva 1863.

Bécs, VI., Magdalenenstrasse 8,
a Theater a. d. Wien épületében.

Ajánlja hajnyíró ollók, valódi angol borotva és minden ezen szakba vágó cikkekkel dúsán felszerelt raktárát. Köszörülésre beküldött borotvák jótállás mellett a legrövidebb idő alatt a legjobban köszörültetnek.

Pontos árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

KÉSMŰVES ÉS MŰKÖSZÖRÜLŐ + MESSERSCHMIED U. KUNST
GÖZERŐVEL. SCHLEIFEREI UND DAMPTURBINEN

Alapítattott

1871.

Ajánlja gazdagon ellátott raktárán lévő

aczelárúit

borbélyok
és fodrászok részére,
valódi Arbenz, svéd, angol, solingeni
és Blazek-féle

beretvákából.

Hajvágó ollók,

ügyszintén haj- és szakállvágó-gépek, a legjobban minőségben és legújabb szerkezetben.

Minden egyéb e szakmába vágó cikkek dús választékban raktáron.

Szőlészeti, kerti és gazdasági eszközök

a legjobban minőségben, dús választékban.

Köszörüléseket

8 nap alatt eszközölök és mindent a legjutányosabb árak mellett számítok.

Nem megfelelő árakat Kieserlek.

Dúsán illusztrált árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök.

Alapítattott 1881. évben.

NEMES IMRE

műköszörűs

BUDAPEST,

V. kerület, Nagykorona-utca 17. szám

a Lipót-templom közelében

(az üzlet ezelőtt V. ker., a Lipót-templom épületében volt).

Ajánlja:

késműves és aczelárú, dúsán berendezett raktárát.

A bel- és külföld, összes valódi gyáraiból, borotva, zseb- és mindennemű kések, haj-, szakállvágó és mindennemű ollók nagy választékban,

valamint újonnan berendezett különleges öblös műköszörűdjét. Haj- és szakállvágó gépek köszörüléséhez külön újonnan berendezett különleges köszörűdjét.

Megrendelések árúban vagy köszörülésekben, úgy helyben mint vidékre, a leggyorsabban és a legjutányosabb ár mellett jótállással eszközöltetnek.

ZAORAL JÁNOS

mű-völgy-gőzköszörűdéje VIII. ker., Baross-utca 1.

A midőn tisztelt vevőimnek és megrendelőimnek az eddigi pártfogásért hálás köszönetet mondok, ajánlom továbbra is dúsán felszerelt rakáramat és mű-völgy-köszörűdémeket becses figyelmükbe. Mindennemű köszörülések gyorsan, pontosan és lelkiismeretesen teljesítettnek.

Magamat t. vevőimnek és megrendelőimnek újlag ajánlva, vagyok teljes tisztelettel

Zollner György
utóda.

ZAORAL JÁNOS
műköszörűs.

Szabó Pál
utóda.